

מה היא הארת מרדכי

הנה בתחילת הדרוש מתחיל הרב לבאר מה היה המצב של העולמות בזמן הגלות בבל ואומר הרב שזו"ן עומדים אח' באח' במוחין דגדלות¹, ובסוף הגלות היה עניין הדורמיטא והתחילה הנסירה ואז נתגלה הארת מרדכי שהיא בליטת עטרת יסוד דאבא מחוץ ליסוד הנוק'.

מה היא הארת מרדכי? "ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות" והכוונה² שעטרת יסוד דאבא יצא לפני המלכות היא נוק'. ולהבין זה הנה ההלבשה בקו האמצעי דז"א היא כך: **יסוד דאימא** עם העטרה שלה מגיעים בתוך ז"א עד החזה שלו, אך **יסוד דאבא** הוא זכרי ארוך ומגיע עד סוף הת"ת דז"א, **ועטרת יסוד דאבא** היא בתוך **יסוד דז"א**. בנסירה בהיכנס נה"י דאימא עם הבינות וגבורות דמצד או"א בנוק', בולטת הארת עטרת יסוד דאבא **מחוץ ליסוד דנוק'**. **וזהו הארת מרדכי**. שהיא לבוש עטרת יסוד דאבא.

בהמשך מבאר הרב שאין הנוק' ישנה בזמן הדורמיטא ויש ממנה הארה והשגחה גדולה על ישראל, והיא עניין אותה הארת נוק'. אך לפי הארה זו יש כח להמן לגבור עליה והוא גוזר את הגזירה, **ואז השי"ת ברחמיו האיר הארת** [גדולת] מרדכי ואסתר **משמע שהוסיף להאיר בהם הארה מחודשת**. ועל הארה זו המן נופל.

שעה"כ דף ק"ט ע"ב: ... דע כי הנה בזמן הדורמיטא דז"א לא בלבד יוצאין המוחין דז"א מצד נה"י דאימא ונכנסים בנוק' רחל בהיותה אב"א, **אלא גם המוחין דבנה"י דאבא בסוד**, "ויבן ה' אלוהים את הצלע" **דאבא ואימא**... **ולא עוד אלא** שבהיות מוחין הנזכרים תוך הנוק' נתוספה **בחינת הארה שלישית** מה שאין כן בהיותם תוך ז"א, והוא כי הנה בהיותם תוך ז"א היה יסוד דאימא נשלם בחזה דז"א והיסוד דאבא שהוא יותר ארוך כנודע היה נשלם בסיום היסוד דז"א ממש (עטרת היסוד) ולא היה יוצא מחוץ ליסוד כלל. **אבל עתה** בהיותם המוחין (דאו"א) תוך הנוק' אשר יסוד שלה נוקבי קצר **מוכרח** הוא שהיסוד דאבא יתפשט ויצא **מחוץ ליסוד נוקבא** ולחוץ ותתגלה הארתו **בגילוי גמור** לגמרי, **ונודע** כי מה שהיה מתלבש ביסוד דז"א הוא **בחינת העטרה של יסוד דאבא** שהיא **בחינת המלכות דאבא** ואין ספק כי הארה זו הנגלית ממלכות דאבא היא הארה גדולה עד מאוד, והנה **שורש נשמת מרדכי היתה מן ההארה היא ולכן על ידו היתה תשועת ישראל** בעת ההיא... עיי"כ ע"ש.

כאן מבאר הרב **הארת מרדכי הרגילה** הבסיסית, והיא בכל יום בנסירה⁴ (סידור דף ע"ג ע"א) אשר ממנה לא פחד המן הרשע, והוא גובר עליה, **ולא** היה בה כח להציל מן הגזירה. וצריך להבין שהרב מבאר בהמשך שיש **גדולת מרדכי**, שהאירה בכח המאציל והיא ההארה שהוסיף להאיר בה הארה מחודשת. וראה **נה"ש דף מ"א ע"א**.

שעה"כ דף ק"ט סוע"ב: ... **ואמנם** היות ימי הפורים האלו נעשים בכל שנה ושנה ולא הספיק לעשות בזמן ההוא לבדו הטעם הוא כי **השי"ת ברחמיו רצה שאותה ההארה המתחדשת** בהיות המוחין דאו"א תוך הנקבה **בזמן דורמיטא ז"א** לא תתבטל לעולם בכל שנה ושנה בימים ההם עצמם כי הנה **אחר דורמיטא חוזרים פב"פ והמוחין הם בז"א ואין בחינת ההארה זו יוצאת אז כלל כנ"ל** והארת מרדכי מתבטלת לגמרי ונעלמת בפנים **ורצה השי"ת שבכל שנה בימי הפורים** כיוצא בהם אף אם יהיו זו"ן **פב"פ** תתגלה ההארה הנזכר בימים ההם ולא תתבטל. והענין הוא כי בכל שנה בימים ההם כאשר יכנסו המוחין ברחל בסוד דורמיטא דז"א אעפ"י שאח"כ יחזרו פב"פ **לא תתבטל ההארה הנזכרת ותשאר שם קיימת ונרשמת אף גם אחר הסתלקות המוחין האלו ממנה ויחזרו**

¹ מצב גדלות זה הוא מקביל למה שהיה גם **ביציאת מצריים** ושם זה נחשב **לגאולה גדולה** אם כן איך כאן זה **גלות**?? אלא הכל לפי המצב הקודם שהיו **בגלות במצריים** לפני כן, וכאן לפני הגלות היה בניין **בית המקדש**.

² וְהָיָה רִאשִׁיתָּךְ מִצֶּעֶר וְאַחֲרֵיתָּךְ יִשְׁגָּה מְאֹד (איוב ח' ז') אמרו חז"ל **שמרדכי הוא פתחיה**. **פת"ח** מפתח"ה חצי מהם הוא **מרד מרדכי וי"ה** של פתחיה כ"י הרי זהו רִאשִׁיתָּךְ מִצֶּעֶר חצי מהאותיות של פתחיה"ה. וְאַחֲרֵיתָּךְ יִשְׁגָּה מְאֹד וזה כפול מ-י"ה של פתחיה"ה והם אותיות כ"י של **מרדכי כפול** ישגה מאד.

³ **הרי כאן** זה זמן התשועה שהייתה **גדולת מרדכי** ובזו הבחינה **המן** לא עומד כנגדה **ונופל**, אך יש בחינת מרדכי הרגילה הפשוטה ועליה יכול המן והוא גוזר גזירה.

⁴ ראה **השמ"ש אות ד' בע"ח א' דף ק' ע"א**: ... שואל שרק נה"י דאימא נכנסים בנוק' ועיין בדרוש פורים שכתב שנה"י דאו"א נכנסים בנוק'. ויש שם שני תירוצים עמוקים ובעיקר **השני** ונעסוק בו בהמשך ולעיל קצת בעניין **זו"ן הגדולים**.

בז"א. וזה סוד מה שאמר הכתוב **וזכרם** (גימ' **מרדכי**) לא יסוף מזרעם כי אותה ההארה היא **עטרת היסוד הזכר דאבא הנקרא זכר כנודע וזכרם זה לא יסוף מזרעם בימי הפורים שבכל שנה ושנה כנוכר**. לכן לעתיד לבוא כל הספרים יתבטלו **חוץ ממגילת אסתר** והטעם הוא כי לעולם **לא היה נס גדול כזה** לא בשבתות ולא ביו"ט להתקיים ההארה זו אף אחר הסתלקות המוחין מן הנקבה אלא בימי הפורים בלבד ובבחינה זו יש יתרון גדול אל פורים על כל שאר הימים אפילו בשבתות ויו"ט... ע"כ ע"ש.

הנה לפי הסדר הרגיל בכל יום ובכל תפילה יש גם כן את ההארה הזאת בתיבת **באהבה** והיא בסוף מלך עוזר מסתלקת **ורצה ה' יתברך ברחמינו** שהארה הזו תשאר בכל שנה ושנה ותאיר בנוק' אף בהיותם פנים בפנים, שהרי בזמן הדורמיטא הזכיר הרב לעיל שאף בהיות ז"א בסוד הדורמיטא היא אינה ישנה, ובמצב הזה בא המן ואז **הייתה הגזירה** ובמצב זה הראשון של **הארת מרדכי** לא הייתה מצילה מהגזירה וה' **יתברך** האיר בה הארה גדולה והיא גדולת מרדכי וזה הציל אותנו מהגזירה והארה זו היא החוזרת בכל שנה ושנה היא גדולת מרדכי.

נה"ש דף מ"א ע"א: ... ליפשוט לי מר האי ספקא שנפל לי בענין פורים... **כי** בזמן גלות **בבל** היו **זו"ן עומדין אב"א במוחין דגדלות** דאב"א **ובסוף השבעים שנה נסתלקו** המוחין מז"א **ונכנסו בה** ואז יצאה הארת מרדכי ואסתר, ואח"ך נגזרה הגזירה ההיא **ואז השי"ת ברחמיו האיר** הארת מרדכי ואסתר משמע **שהוסיף להאיר בהם הארה מחודשת** כי הם עצמם **כבר היו מגולים מקודם** הגזירה ונכנסו בה ואז יצאה הארת מרדכי ואסתר, **ואחר כך נגזרה הגזירה** ההיא **ואז השי"ת ברחמיו האיר הארת מרדכי ואסתר** משמע **שהוסיף להאיר בהם הארה מחודשת** כי הם עצמם כבר היו מגולים מקודם הגזירה... ע"כ ע"ש.

הנה יש ג' שלבים: **א' זו"ן עומדין אב"א במוחין דגדלות**. **ב' ובסוף השבעים שנה נסתלקו** המוחין והתחילה הדורמיטא. **ואז הייתה גזירת המן** בזמן היות **הארת מרדכי קטנה**. **ג' והשלישית**. **ואז השי"ת ברחמיו האיר הארת מרדכי ואסתר** משמע **שהוסיף להאיר בהם הארה מחודשת**, והיא בהיותם **פנים בפנים**, שביטל הגזרה.

מכאן מבואר היטב שהארת מרדכי שהצילה אותנו מהגזירה אינה הבליטה הרגילה בדורמיטא אלא תוספת ההארה המחודשת. וכתוב **וה' ברחמיו**, וכן **בשעה"כ** באותו לשון משמע שזה אותו העניין, שכן הרב משתמש בקוד כמו גזירה שווה. ראה בספר **"עטרת מרדכי לפורים"** למו"ר הרה"ג רבי **מרדכי עטיה שליט"א** בעמוד מ"ב.

בהמשך בנה"ש שואל שאלה בענין התפילה בערבית של פורים שאין לכוין עד באהבה ביום פורים שחרית והכל היה עשוי מאליו, **או אם** נאמר שאין כל זה נעשה מצד היום עצמו כי הנה באותו זמן **כל זה כבר היה עשוי מאליו** ועיקר של הנס היה אותה ההארה שהוסיף להאיר במרדכי ואסתר כנ"ל **וזאת ההארה המחודשת היא אשר מתגלית בכל שנה ביום** פורים לכשיכנסו המוחין בה בזמן הראוי להם והוא בעמידה דשחרית כנודע **באופן שאין שום שינוי בין פורים לשאר ימות השנה רק באותה ההארה** (המחודשת) **שביום פורים עוד תוסיף תת כחה** לבלתי תתבטל כל היום ההוא מן באהבה דשחרית ואילך עד סוף היום... ע"ש

הרי שני צדדי השאלה או שלא נכוין כלל בתפילות עד יום פורים באהבה. או שנכוין כל הכוונות ורק בפרט הזה של התוספת כח בהארה והם היו פנים בפנים.

יפה שעה בסוף שער הכוונות דף כ"ד ע"ד: עיין שם מה שכתב והאריך בענין החילוף... ובודאי החכמה וחסד דאימא כשהיו בנה"י דאבא החסד ההוא נתפשט בכל אורך יסוד דאבא ואפשר שבצאתם מנה"י דאבא לקחו איזו התלבשות מנה"י דאבא לכן עתה בהתלבשם בנוק' מתפשט היסוד דאבא ויוצא ובולט ועודף על יסוד הנוק' להיותו קצר **והיא הארת היוצאת של מרדכי**...

עץ חיים א' דף ק' ע"ב הגהת השמ"ש [ד]: ... ועיין דרושי הפורים ובכמה מקומות שכתב שנה"י דאוי"א נכנסין בנוק' בעת הנסירה וצ"ע. **ואפשר** כי מה שכתב נה"י דאוי"א היינו **הבינות והגבורות דשניהם** קודם החילוף אמנם אינם נכנסים מלובשים **רק בנה"י דאימא** לבד... ע"כ.

משמע לפי התירוץ הראשון של הרש"ש, שמה שבולט מיסוד נוק' הוא הארת לבוש דאבא, שבינות וגבורות שלו הם חכמות וחסדים דאימא. וזה יהיה בפרצוף הימים. והתירוץ השני יהיה לפרצוף הזמנים.

שערי רחמים א' שאלה ר"א: ... השאלה כפי פירוש הרב **שד"ה** א"כ יסוד דאבא לא נכנס בנוקבא א"כ כיצד יצא מרדכי מהארת יסוד דאבא, **ותירץ** מוחין דהוד וחצי יסוד דאבא המתלבשים **בנצח**

וחצי יסוד דאימא הנכנסין בנוק' לוקחים לבוש מהוד ויסוד דאבא ונכנסים בנוק' ומזה הלבוש המתפשט תוך הנוקבא מהארתו יוצא מרדכי... ע"ש. ועיין גם **שערי רחמים א' שאלה ר"ב**:

שערי רחמים ב' שאלה שנ"ד בסופה: ... נראה שהכוונה היא דבינה וגבורה דאבא דקודם החילוף נכנסין בהוד וחצי יסוד ימיני דאימא ולוקחים לבוש מנה"י דאבא, ועל בחינת הלבוש הזה מיירי שמתקן פרצוף הנוק' ויצאה הארת מרדכי מלפני המלכות... השד"ה... ע"כ.

משמע הארת מרדכי היא הארת לבוש עטרת יסוד דאבא. כשנכנסים המוחין אחר החילוף בז"א. ובהנתנם לנוק' נשארת הארה זו, והיא עטרת מרדכי. עניין עטרה. שכן יסוד דאבא מגיע בז"א עד סוף הת"ת שלו ועטרת היסוד דאבא, ביסוד דז"א. ובהיכנס המוחין בנוק', יסוד דאבא מגיע עד סיום הת"ת, והעטרה היא בולטת החוצה ומאירה. והיא עטרת מרדכי. ואע"פ שיש הארת נרתק יסוד דז"א אינו נחשב. עיין **שמן ששון ג' דף ק"מ ע"א אות ט"ז**. ועיין **אוצרות דף נ"ה ע"א**: שיש ליסוד דאבא כיסוי נוסף מלבוש יסוד דאימא שנעשה מסך בפתח יסוד אימא והוא מלביש לבוש דק את החסדים היוצאים מיסוד אימא וכן מלביש את יסוד דאבא. וגם לבוש זה אינו נחשב. (עיין **שער המצוות** והיא בחינת הכפורת... ע"ש).

שמן ששון ג' דף קל"ט ע"ד אות ו': ... והאורות האלו דמרדכי ואסתר ישנם בכל יום בעמידה במילת באהבה... וכן כתב בפירוש גם **שם שמן ששון ג' דף ק"מ ע"א אות י"ז** באמצע... ע"ש. אלא שבכל יום אין קיום להארה זו ובפורים ע"י המצוות אנו עושים להם קיום.

שמן ששון ג' דף ק"מ ע"ג 13 שורות מלמטה: ... ואם תאמר אחר שהיא חזרה פב"פ עם ז"א, לאיזה צורך הוא להעמיד ולקיים כל הארות⁵ הנז' בה? ויש לומר דבחזרתה פב"פ היא מקבלת עיי ז"א **אורות מועטים**. והאורות המקבלת היא עצמה (**אב"א**) מאו"א עצמם, אור רב בלי מסך דאותו השפע שהיה מקבל ז"א קודם השינה מקבלת היא עצמה על ידה. וזו מעלה יתירה אפילו שמסתלקים ממנה עצמות האורות וחוזרים בז"א, ברחמיו עשה שיתקיים בה כל האורות הנז"ל ועל ידה מאיר בכל עולמות בי"ע ופשוט... ע"כ ע"ש.

מה שהיה לה באחי זה נחשב לה אור יותר גדול ממה שהיא מקבלת בפנים שזה רק הארות באמצעות ז"א.

⁵ אורות דאחי עטרת היסוד.